

ДЕЯКІ СТЕРЕОТИПИ І «СТЕРЕОТИПЧИКИ» ПОГЛЯДІВ НА ГЛОБАЛЬНЕ ПОТЕПЛІННЯ

Про глобальне потепління клімату сказано і написано багато. Переважна більшість наукових праць, статей

в засобах масової інформації, обивательських розмов та й в решті решт розробок наших уроків заповненні алармістськими прогнозами всесвітньої катастрофи. Тобто людство в основному зконцентроване на аналізі негативних аспектів глобального потепління. Лише деякі спеціалісти намагались привернути увагу

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

до
значного
числа
позитивних
наслідків
цього
процесу. Але
науці
потрібне
фінансування (тільки
по
лінії
Всесвітнього
банку
це
багатомільярдні
вкладення), журналістам -
сенсації, нам
з
вами – готові
рецепти. В
результаті
переважна
більшість
дивиться
на
проблему
однобоко. А
однобокість
завжди
призводить
до
виникнення
стереотипів, за
якими
розгледіти
істину
майже
неможливо. В
результаті
вже
з'являються
публікації
з
нотками
деякої

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

істерії. Цю істерію підхопили навіть політики. Так званий Кіотський протокол є мабуть одним з найбезглуздіших меморандумів, які коли небудь підписувались на такому високому рівні. В даній публікації нам хочеться неупереджено подивитись на проблему глобального потепління і розглянути найпоширеніші стереотипи, які на жаль вже претендують на статус теорії.

Стереотип перший – сучасне потепління, викликане антропогенними факторами.

Насправді все набагато складніше. Можливо антропогенна діяльність якимсь чином і впливає на сучасний клімат, проте в порівнянні з природними факторами вона представляє собою незначну частку впливу на клімат. Навіть в історичні часи клімат планети був теплішим за нинішній. Десять століть тому в Скандинавських горах

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

межа
вирощування
зернових
була
на
300
метрів
вищою
за
нинішню. Дві
тисячі
років
тому
на
Британських
островах
люди
вирощували
виноград. Зараз
в
результаті
танення
льодовиків
в
Альпах
знаходять
залишки
доріг, побудованих
римлянами. [
13
].
Причиною
даних
потеплінь
звичайно
не
було
спалювання
вугілля, нафти, газу. Тобто
сучасне
потепління
не
є
унікальним
і
є

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

досить
скромним. Нічого
незвичного
та
катастрофічного
в
сучасному
потеплінні
немає. Клімат
Землі
ніколи
не
був
постійною
величиною. На
глобальний
клімат
впливали
зміни
інтенсивності
сонячної
радіації, викликані
орбітальним
рухом
Землі, зміни
в
циркуляції
Світового
океану, сонячної
активності. Можливо
мають
місце
і
космічні
фактори, пов'язані
з
рухом
Сонця
навколо
центру
галактики. Звичайно, вплив
антропогенної
діяльності
на
клімат
потрібно

Написав Administrator
Четвер, 17 грудня 2009 14:49

вивчати, але
його
не
потрібно
переоцінювати.

Стереотип другий – „парниковий” ефект.

Вважається, що глобальне потепління викликане зростанням концентрації вуглекислого газу

в
атмосфері, який
посилює
відомий
нам
„парниковий”
ефект. Дійсно, концентрація
вуглекислоти

і
метану
в
атмосфері
зростає. На
початку
XX
ст. концентрація

С
О
2
складала
280
мільйонних
часток
на
одиницю
об'єму
повітря [
]. Зараз
вона
збільшилась

до
368

часток, а
в
середині
нинішнього
століття
за
сучасної
тенденції
зростання
концентрація
подвоїться. Але
в
будь-якому
разі
поки
що
до
кінця
не
ясний
механізм
взаємозв'язку
концентрації
вуглекислого
газу, а
можливо
і
метану
з
рівнем
середньої
температури
на
поверхні
Землі. Важко
сказати, де
причина, а
де
наслідок
такої
залежності, хоча
сама
залежність
існує.

Стереотип третій – потепління призведе до негативних соціально – економічних наслідків.

Звичайно негативні наслідки будуть. Але не потрібно забувати про позитивні наслідки, які є суттєвими. Найголовніше – ніхто не відміняв зміни клімату, викликані природними факторами. За оцінками дослідників [14] вже в нашому столітті можливе похолодання глобального клімату. Можливо воно вже наступило і компенсується антропогенним впливом. І можливо у віддаленій перспективі людству потрібна буде штучна додаткова емісія парникових газів, щоб вберегти себе від

нової
льодовикової
епохи. Академік
РАН
К. Я. Кондратьєв
справедливо
зауважив, що
періоди
потеплінь
в
історичному
минулому
були
найбільш
сприятливими
для
природи
і
господарської
діяльності
людини. Академіки
РАН
Ю. А. Израель, М. И. Будико
і
А. Л. Яншин
підраховали, що
при
зростанні
концентрації
вуглекислого
газу
вдвічі
і
підвищенні
глобальної
температури
на
1°
можна
буде
нагодувати
додатково
один
мільярд
людей
за

рахунок
збільшення інтенсивності
процесу
фотосинтезу. Для
нас
важливий
ще
один
наслідок
потепління – зменшення
опалювального
сезону. В
Київській
області
за
останні
15
років
зима
скоротилась
на
10
днів – погодьтесь, нічого
негативного
в
цьому
нема. В
роботі
[18]
за
допомогою
математичних
моделей
показано, що
сучасна
еволюція
клімату
в
цілому
сприятлива
для
сільського
господарства
України
та
європейської

частини
Росії.
Підсумовуючи
сказане,
хочеться
висловитись
просто
і
ясно – потепління
людство
якось
переживе, а
от
похолодання
буде
катастрофою
для
сучасної
цивілізації.

Стереотип четвертий – підняття рівня Світового океану.

Існують різні оцінки щодо динаміки рівня Світового океану. Найбільш надійні джерела говорять про підняття рівня на 30 см протягом минулого століття [15]. Це зовсім не катастрофічні показники. Що стосується танення льодовиків, то товщина

криги
Північного
Льодовитого
океану
становить
3 – 4
метри
і
танення
її
на
рівень
Світового
океану
майже
не
вплине. Щодо
деградації
покривних
льодовиків
Антарктиди
і
Гренландії, то
тут
не
все
однозначно. При
подальшому
потеплінні
кількість
опадів
ймовірно
зросте
за
рахунок
підвищення
процесу
випаровування
з
поверхні
океану. В
Антарктиді
у
будь – якому
випадку
опади

будуть
випадати
в
твердому
вигляді, а
значить
з
очищенням
Антарктиди
від
криги
нам
дуже
довго
доведеться
чекати. Та
навіть, якщо
припустити, що
Земля
стане
безлідною, потрібно
об'єктивно
подивитись, як
це
вплине
на
рівень
Світового
океану. В
дослідженні [17]
дуже
аргументовано
показано, що
частка
від
танення
льодовиків
у
піднятті
рівня
океану
досить
незначна. В
останні
роки
рівень

Світового океану в середньому підвищується зі швидкістю близько 1,5 мм за рік. Супутникові спостереження та дослідження, проведені в Антарктиді і Гренландії, показали щорічне скорочення льодовикових покривів приблизно на 250 куб. км. Це відповідає підйому рівня океану на 0,7 мм на рік. Крім того, на дно океанів щорічно випадає близько 7 куб. км твердих осадів, що

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

підвищує
рівень
ще
на
0, 02
мм. Відповідно, решта
від
1, 5
мм – це
0, 78
мм
на
рік
підняття
рівня, яке
не
пов'язане
з
деградацією
льодовиків, тобто
з
потеплінням
клімату. Це
глибинна, внутріпланетарна
вода, яка
виноситься
з
продуктами
вулканізму
та
з
глибинних
розломів. Можна
сказати, що
ми
живемо
в
геологічну
епоху
швидкого
наступу
океану
на
суходіл. І
сучасне
потепління

клімату
має
тут
дуже
незначний
вплив.

Стереотип п*ятий – зростання мінливості погоди та стихійних явищ.

Ми вже звикли до твердження, що раніше погода була стабільною, була справжня сніж
на ЗИ
ма, тепле
літо, передбачувана
зміна
сезонів.
Дане
твердження
не
відповідає
дійсності
і
це
чітко
стає
помітно, коли
зробити
аналіз
погодних
умов
минулих
епох
в
Західній
і
Східній
Європі. Погодні
умови
Європи
і
особливо
Східно – Європейської
рівнини

завжди
були
нестабільними
і
мінливими, що
пояснюється
фізико – географічними
умовами. Наприклад, на
VIII – XIII
ст.
п
рипадає
так
званий
малий
кліматичний
оптимум, коли
у
Північній
півкулі
спостерігалось
потепління. Але
в
цей
період
в
Європі
979
рік
був
надмірно
вологий, а
981 – посушливий [
2
].
Зима
988 – 989
років
на
Русі
була
дуже
нестійка, дощова
з
частими
паводками. У

968

році

в

травні

вдарив

мороз. Всі

руські

літописи

і

європейські

хроніки

відмічають

незвичайність

літа

994

року

в

Західній

Європі. В

середині

липня

раптово

вдарили

морози, замерзли

річки

і

озера, загинули

рослини, почався

масовий

падіж

домашніх

тварин, були

значні

людські

жертви. Загалом

в

Х

ст.

погодно – кліматичні

умови

обумовили

63

екстремальних

роки

у

Східній

Європі
і
53
екстремальних
роки
у
Західній
Європі. В
роботі
[20]
досліджено
погодні
умови
Східно – Європейської
рівнини
XVII – XVIII
ст. Зокрема, як
показує
аналіз
історичних
даних, число
днів
із
зимовою
відлигою
для
кожного
місяця
з
року
в
рік
змінювались
дуже
суттєво, іноді
на
порядок. Лютий
місяць
1657, 1660, 1662, 1663
років
був
аномально
теплим. В
той
же
час

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

у
березні
1662
року
було
дуже
холодно. В
Петербурзі
у
1711
році
Нева
замерзла
вже
9
листопада, але
24
листопада
внаслідок
сильної
відлиги
крига
скресла. У
1713
році
Нева
булла
вкрита
кригою
вже
12
листопада, але
знову
суттєва
відлига
4
січня
1714
року
зламала
кригу. Подібні
приклади
можна
продовжувати, але
зрозуміло, що
чіткої

Написав Administrator
Четвер, 17 грудня 2009 14:49

залежності
між
потеплінням
і
збільшенням
мінливості
погоди
та
стихійних
явищ
не
існує. Це
всього
лише
наші
так
би
мовити
«візуальні»
відчуття, пов'язані
із
зростанням
поінформованості.

Стереотип шостий – тепер народні прикмети зміни погоди не справджуються через потепління.

Якщо наша погода і в минулі історичні епохи часто підносила сюрпризи, то надійність до вгострокового прогнозу за народними прикметами була мабуть завжди низькою. Тобто скоріше за все автори так

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

званих
прикмет
були
схожі
на
деяких
наших
доморощених
прогнозистів, які
діють
за
принципом
«вгадав – не
вгадав». Просто
люди
психологічно
добре
сприймають
і
запам'ятовують
вгадані
прогнози
і
тут
же
забувають
невгадані. Те
ж
саме
відбувається
до
речі
і
з
астрологічними
прогнозами.

Отже, головним висновком всього вищесказаного є необхідність всебічно розглядати будь – яку
проблему, а
особливо
таку
складну,
як

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49

глобальне
потепління
клімату. Більше
того, ми
вже
побачили
до
чого
може
привести
однобокий
розгляд
проблеми. Мова
йде
зокрема
про
«озонову»
проблему. Витрачені
величезні
кошти
на
заміну
фторхлорвуглеводневих
сполук
у
промисловості
виявились
марними, тому
що
встановлено -
відбувається
природна
пульсація
атмосферного
озону
і
людина
ніякого
впливу
на
цей
процес
не
має. Ще
одна
вигадана

проблема – збільшення
сірководневого
шару
в
Чорному
морі. І
знову
виявилось, що
тут
діють
природні
механізми. Автор
ні
в
якому
разі
не
хоче
сказати, що
потепління
несе
з
собою
тільки
позитив. Але
ми
можемо
зробити
правильні
висновки
лише
тоді, коли
будемо
розглядати
проблему
з
усіх
сторін
і
без
стереотипів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артамонов В. И. Летописцы погоды. – Человек и стихия, 89, Л., Гидрометеоздат, 1988. – с. 54.
2. Бараш С. И. Неурожаи и погода в Европе в X веке. – Человек и стихия, 89. Л., Гидрометеоздат, 1988. – с. 52.
3. Бобровський М. В. Глобальне потепління клімату в процесі вивчення географії своєї м ісцевості. – Краєзнавство, географія, туризм, листопад, 2004.
4. Борисенков Е. П. Климат первого тысячелетия нашей эры. – Человек и стихия, 89, Л., Гидрометеоздат, 1988. – с. 50.
5. Будыко М. И. Прошлое и будущее географической оболочки. – Изв. АН СССР, сер. географическая, № 3, 1989.- с. 33.
6. Будыко М. И. Углекислый газ и климат. – Человек и стихия, 91, Л., Гидрометеоздат, 1992. – с. 47.
7. Будыко М. И., Борзенкова И. И., Менжулин Г. В., Селяков К. И. Предстоящие изменения климата. – Изв. РАН, Сер. географическая, № 4, 1992. – с. 36.
8. Величко А. А. В поисках стратегии будущего. – Изв. РАН, сер. географическая, № 3, 1995. – с. 11.
9. Величко А. А. Глобальные изменения климата и реакция ландшафтной оболочки. – Изв. РАН, сер. географическая, № 5, 1991. – с. 5.

10. Величко А. А., Борисова О. К., Светлицкая Т. В. Климат безледной Земли (количественные реконструкции для оптимума эоцена). – Изв. РАН, сер. географическая, № 1, 1995. – с. 32. р
11. Викторова Л. Что делать с климатом. – [http:// inauka . ru /](http://inauka.ru/)
12. Зайцева И. С. Многолетние колебания стока Волги и глобальные изменения климата. – Изв. РАН, сер. географическая, № 5, 1996.- с. 45.
13. Илларионов А. Борьба с потеплением климата: нелепые цели, дорогие решения, фальсифицированные аргументы. – [http:// inauka . ru /](http://inauka.ru/)
14. Климанов В. А., Хотинский Н. А., Благовещенская Н. В. Колебания климата за исторический период в центре Русской равнины. – Изв. РАН, сер. географическая, № 1, 1995. – с. 89.
15. Кондратьев К. Я. Новые тенденции в исследованиях глобального климата. – Изв. Русского общества, т. 128, вып. 6, 1996. – с. 47. геогр.

16. Монин А. С., Шишков Ю. А. Дилеммы потепления в XX веке. – Человек и стихия, 91, Л., Гидрометеоиздат, 1992. – с. 47.

17. Орленок В. В. История воды на Земле и других планетах. – География в школе, № 5, 1990.- с. 9.

18. Сиротенко О. Д., Величко А. А., Долгий – Трач В. А., Климанов В. А. К оценке агроклиматических ресурсов Русской равнины в связи с глобальным потеплением климата. – Изв. АН СССР, сер. географическая, № 6, 1990. – с. 29.

19. Терез Э. И. Устойчивое развитие и проблемы изменения глобального климата Земли. – Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского, т. 17 (56), 2004, № 1. – с. 181.

20. Чернавская М. М. Климат европейской части России во второй половине XVII в первой половине XVIII веков по историческим данным. – Изв. РАН, сер. географическая, № 2, 1995. – с. 97.

Деякі стереотипи і "стереотипчики" поглядів на глобальне потепління

Написав Administrator

Четвер, 17 грудня 2009 14:49
